

GLAUCOOM

FRANCISCUS GASTHUIS

Inleiding

Glaucoom is een oogziekte waarbij de zenuwvezels van de oogzenuw geleidelijk aan verloren gaan. Deze oogzenuwvezels leiden het beeld dat het oog vormt naar de hersenen, waar u zich bewust wordt van wat het oog ziet. Door het verloren gaan van de oogzenuwvezels ontstaan blinde vlekken (gezichtsvelddefecten) in het beeld. Als er verlies van oogzenuwvezels optreedt, kan de oogarts dat zien omdat de oogzenuw geleidelijk aan verandert (de oogzenuw wordt uitgehold: 'geëxcaveerd'). Als de ziekte niet of onvoldoende wordt behandeld, zullen de blinde vlekken in omvang toenemen en in een later stadium kan een aanzienlijke achteruitgang van het gezichtsvermogen optreden.

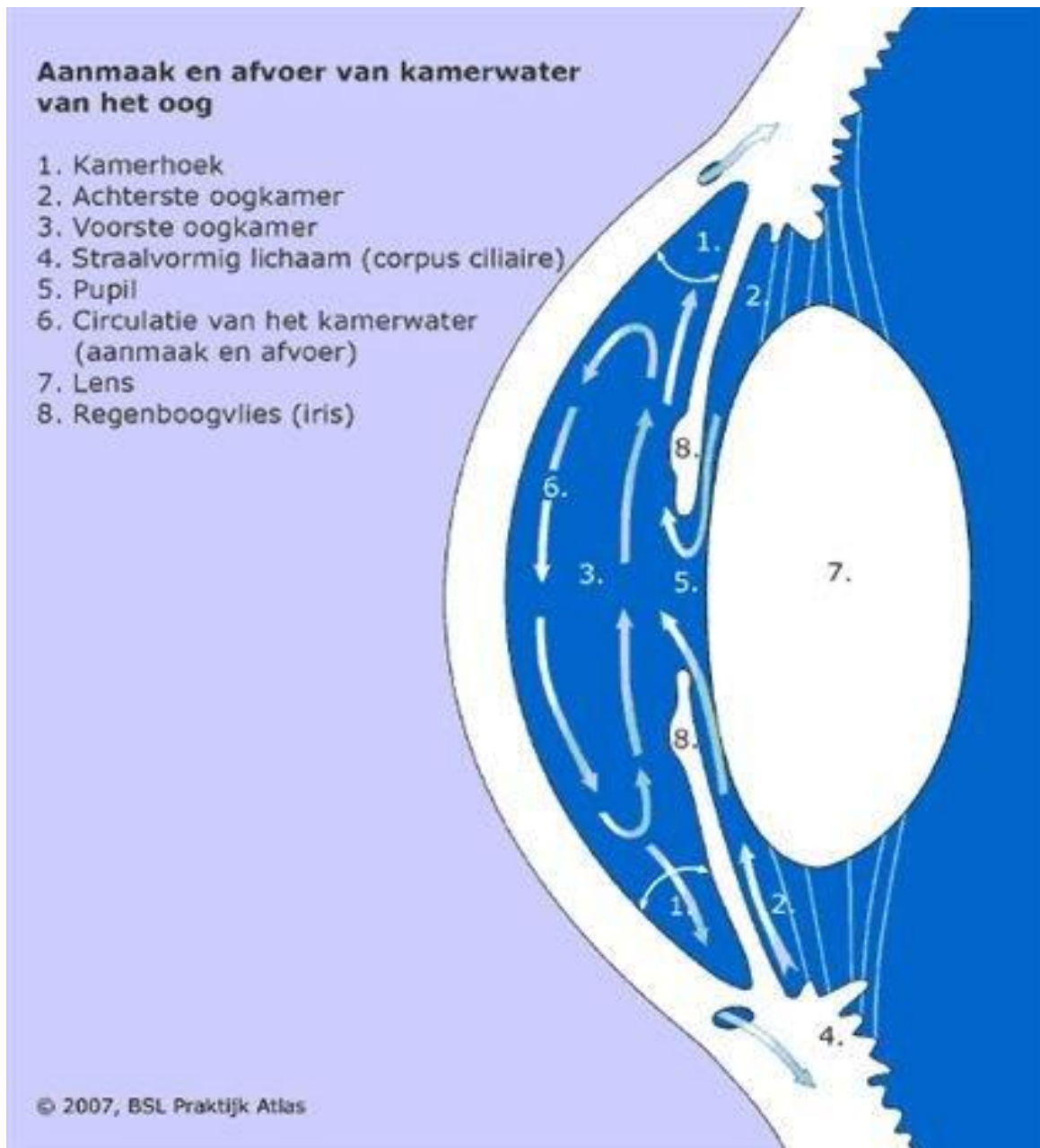
Oogdruk

Binnen het oog produceert ons lichaam vocht. Dat vocht noemen we 'kamerwater'. De hoogte van de oogdruk heeft te maken met het evenwicht tussen het aanmaken en afvoeren van het kamerwater (zie figuur 1). Een te hoge oogdruk ontstaat wanneer het lichaam meer kamerwater aanmaakt dan afvoert.

Oorzaak van glaucoom

Hoe glaucoom leidt tot de aantasting van de oogzenuw, is nog steeds niet tot in alle details bekend. Wel zijn er veel factoren bekend die de kans op glaucoom aanzienlijk verhogen:

- Een verhoogde oogdruk. Dit is veruit de belangrijkste risicofactor. Hoe hoger de oogdruk, hoe groter de kans op glaucoom.
- Glaucoom in de familie. Als glaucoom voorkomt bij iemands eerstegraads familieleden (ouders) en tweedegraads familieleden (grootouders), is de kans op glaucoom bijna tien maal groter dan voor iemand zonder glaucoom in de familie.
- Hoge leeftijd. Op hoge leeftijd komt glaucoom veel vaker voor (4% van de mensen ouder dan 80 jaar heeft glaucoom).
- Sterke bij- of verziendheid.
- Negroïde mensen hebben vaker glaucoom.
- Afwijkingen van de bloedvaten bij of in het oog.

Figuur 1: Aanmaak en afvoer van kamerwater. Het kamerwater wordt in het straalvormig lichaam (corpus ciliare, 4) aangemaakt, en gaat dan van de achterste oogkamer (2) via de pupil (5) naar de voorste oogkamer (3) en wordt in de kamerhoek (1) afgevoerd.

Soorten glaucoom

Glaucoom is in te delen in twee soorten, namelijk:

- Primair glaucoom. Hier ontstaat glaucoom als een op zichzelf staande ziekte.
- Secundair glaucoom. Hier ontstaat glaucoom als verschijnsel bij een andere (oog)ziekte of als bijwerking van bepaalde medicijnen of oogdruppels.

Primair glaucoom

Primair glaucoom is onder te verdelen in:

- Open kamerhoekglaucoom
Deze vorm komt het meeste voor. We kennen hierbij hoge druk glaucoom en normale druk glaucoom. Bij hoge druk glaucoom stijgt de oogdruk en raakt uiteindelijk de oogzenuw beschadigd. Bij normale druk spelen andere risicofactoren, zoals de doorbloeding van de bloedvaten, een grotere rol dan de oogdruk. Ook bij normale druk glaucoom raakt de zenuw beschadigd.
- Afgesloten kamerhoekglaucoom
Het afvoersysteem of de pupil van het oog raakt geblokkeerd door de bouw van het oog. Hierdoor kan het oogvocht niet weg en stijgt de druk. Deze vorm van glaucoom kan acuut (direct) of chronisch (aanhoudend) zijn. De acute vorm gaat gepaard met onder andere wazig zien, een rood oog en hoofdpijn. De chronische vorm komt vaker voor en is in een vroeg stadium goed te behandelen.
- Angeboren glaucoom

Behandeling van glaucoom

Op dit moment is de enige bewezen behandeling voor glaucoom het verlagen van de oogdruk. Wanneer de arts de oogdruk voldoende verlaagt, kan verdere toename van gezichtsvelddefecten meestal voorkomen worden. Maar al aanwezige schade aan het zicht, is niet meer terug te draaien. Daarom is het belangrijk dat de arts glaucoom zo snel mogelijk ontdekt.

Oogdruppels

De eerste stap in de behandeling van glaucoom zijn oogdruppels. Er zijn veel soorten oogdruppels die de oogdruk verlagen. Uw arts kiest voor u de beste soort. Dat wil zeggen het beste effect gekoppeld aan de minste bijwerkingen. Het is belangrijk dat u van het druppelen van uw oog een gewoonte maakt. Zo voorkomt u dat u het vergeet. Als u problemen heeft met het druppelen van uw oog, kunt u bij de apotheek terecht voor hulpmiddelen.

Laserbehandeling

Bij sommige patiënten met glaucoom of een risico op (nauwe kamerhoek)glaucoom, kan een laserbehandeling uitgevoerd worden. Eventueel in combinatie met oogdruppels.

Operatief

Tot slot kan de oogdruk operatief worden verlaagd. Deze operaties voeren wij niet uit in Franciscus Gasthuis. Mocht u in aanmerking komen voor deze operatie, dan verwijst uw arts u naar een ander ziekenhuis.

Oculaire hypertensie

Toch komen niet alle mensen met een verhoogde oogdruk in aanmerking voor een behandeling. Er zijn namelijk mensen met een (matig) verhoogde oogdruk die hierdoor geen schade oplopen aan de oogzenuw. Dit heet geen glaucoom, maar oculaire hypertensie. Een behandeling is dan niet nog. Goede controle wel. De arts bespreekt dan met u hoe vaak controle van de oogdruk nodig is.

Veiligheidstips

Een aantal eenvoudige tips kunnen ervoor zorgen dat u de behandeling op een positieve manier ervaart:

- Kom nooit alleen, maar neem altijd iemand met u mee: twee horen en onthouden meer dan één! Indien u niet zo goed Nederlands of Engels spreekt, neem dan iemand mee die dat wel kan.
- Als u vragen heeft of bezorgd bent over iets dat u niet begrijpt, vraag het dan aan uw arts, verpleegkundige of ziekenhuismedewerker.
- Wees oplettend en wees er zeker van dat u de juiste medicijnen krijgt. Als u twijfelt vraag het dan aan de behandelaar.
- Lees de folder en de informatie op de website van het ziekenhuis nauwkeurig na. Als u iets niet begrijpt kunt u dit altijd vragen.

- Schrijf de vragen op die u aan de dokter of verpleegkundige wilt stellen. U bent er dan zeker van dat u niets vergeet te vragen in de spreek- of behandelruimte.
- Neemt u alstublieft bij elk bezoek een lijst mee van alle medicijnen die u gebruikt. Zodoende is de dokter precies op de hoogte van uw geneesmiddelengebruik en kunnen fouten worden vermeden. Vertel uw arts of verpleegkundige of u ergens overgevoelig voor bent.
- Het vragen van een second opinion, een tweede mening, is iets dat u zelf kunt beslissen. U kunt over uw verzoek met uw arts praten. Het betekent niet dat de relatie met uw arts is verbroken als u een second opinion aanvraagt.
- Wees actief betrokken bij alle beslissingen over uw behandeling. Het gaat om uw gezondheid!

Tenslotte

In Franciscus Gasthuis worden artsen opgeleid tot (gespecialiseerd) oogarts. Dit betekent dat u behandeld kunt worden door een oogarts in opleiding onder directe supervisie van uw oogarts. Daarnaast worden in Franciscus Gasthuis co-assistenten, paramedici en verpleegkundigen opgeleid.

De afdeling Oogheelkunde is een samenwerkingsverband tussen Franciscus Gasthuis en Het Oogziekenhuis Rotterdam. U kunt voor vragen Het Oogziekenhuis Rotterdam telefonisch bereiken via 010 – 401 777. Voor meer informatie kunt u ook terecht op de website van Het Oogziekenhuis Rotterdam: www.oogziekenhuis.nl.

Vragen?

Deze folder geeft in het kort weer wat glaucoom is, wat de gevolgen zijn van te hoge oogdruk en wat de behandelingen zijn. Heeft u na het lezen van deze folder nog vragen? Neem dan contact op met de Polikliniek Oogheelkunde van Franciscus Gasthuis via telefoonnummer 010 - 461 6935.

Voor meer algemene informatie kunt u contact opnemen met de Glaucoomvereniging via telefoonnummer 030 – 294 54 44 of bezoek www.glaucoomvereniging.nl.

Niet alle informatie in deze folder is noodzakelijk op u van toepassing. Het kan zijn dat u na het lezen van deze folder nog vragen heeft. Wij vragen u vriendelijk deze vragen aan uw oogarts te stellen.

Deze folder is tot stand gekomen onder redactie van de commissie Patiëntenvoorlichting van het Nederlands Oogheelkundig Gezelschap (NOG) 2008 www.oogheekunde.org.

Mei 2018
1250